

PSY717 - Statistická analýza dat
Seminární práce 1: Zamyšlení nad komunikováním statistiky v médiích

Kim Adamjáková - UČO 403605 - kombinované studium gen/psy

Pro svoji úvahu jsem si vybrala **článek článek** *Vpřed a vzhůru* z březnového Respektu, který podává zprávu o tom, že dívky předhánějí chlapce ve vzdělání, a to jak na nižších školách, tak na univerzitách. Článek byl **převzán** z amerického The Economist. Myslím si, že objektivně a kreativně využívá informace ze zprávy OECD a z dalších zdrojů, a neutrálně a zajímavě informuje čtenáře o výrazném fenoménu.

Text nejdříve zmíní dvě anglické školy, které podléhají fenoménu typickému pro bohaté, ale již také mnohé chudší země - dívky zde mají ve škole lepší výsledky, než chlapci, a déle také studují. Článek mluví o určité "chlapecké krizi", kterou můžeme chápat jako vznikající mezeru ve vzdělání chlapců, kteří podávají nižší výkon a vykazují menší motivaci ke vzdělání než dívky. Článek se odkazuje především na rozsáhlou zprávu, kterou vydal think tank OECD. Ten díky širokému průzkumu na školách (**probíhajících** v roce 2012) především skrz dotazníky, schopnostní a vědomostní testy, a zpracovávání dalších dat došel k velkému množství informací, srovnání a analýz, které si od 5.3.2015 můžeme přečíst ve zprávě *The ABC of Gender Equality in Education*. Kromě srovnání školních výsledků zpráva přinesla informace o mimoškolních aktivitách studentů, a množství domácí přípravy. Dočteme se, že dívky věnují přípravě větší péči, čtou z radosti a zájmu častěji než chlapci, nebo že chlapci mají špatné výsledky mimo jiné i proto, že je našťvaní učitelé mají tendenci hůře hodnotit. Článek dále analyzuje feminizaci vzdělání obecně a také potenciální vliv tohoto fenoménu na budoucí strukturu společnosti.

V rámci článku jsou statistiky vycházející z průzkumu OECD komunikovány jednak **v** psané formě (slovní popis výsledků), a dále ve dvou grafech, které jsou přehledně a esteticky kvalitně znázorněny (upraveny grafikem Respektu).

Co se týká psané formy, jsou jednoduše a přehledně "vypíchnuta" důležitá a zajímavá fakta ze zprávy OECD. "Převaha chlapců vydržela pouze v matematice." "Dívky ve všech 64 zkoumaných státech a ekonomikách překonávají chlapce." "Chlapci dvakrát častěji než dívky říkají, že škola je ztráta času." "Ve státech OECD dnes ženy tvoří 56 procent přijatých studentů." Tato fakta nepotřebují být graficky zobrazena, a jejich jednoduchá artikulace má vhodnou informační hodnotu.

V článku je dále jmenováno několik průzkumů a jejich výsledků, které dále rozvíjejí "čím je feminizace vzdělání typická" - dle výzkumu např. pro ženy při výběru studované profese nebývá primární motivací budoucí plat, jelikož si častěji než muži vybírají ke studiu hůře placené profese (informace od americké firmy PayScale).

V článku jsou zobrazeny dva grafy.

Časový graf ukazuje, jak se od roku 1970 do roku 2012 vyvíjí počet zapsaných na vysoké školy v rámci různých regionů světa (Střední Evropa, Jižní Asie, Severní

Amerika, ...) z hlediska genderu. **Informace** jsou převzaty z dokumentu Unesca *World atlas of Gender Equality in Education* a od Světové banky. Z grafu lze dobře **rozpoznat**, že v naprosté většině regionů se výrazně zvedá počet žen zapsaných na vysoké školy, a ve více než polovině regionů již počet žen na vysoké také překročil počet mužů. Graf si podle mě autor článku vybral s **jasným účelem ilustrovat** fenomén, který nám popisuje v článku - tedy feminizaci vzdělání. Graf je přehledný, a snadno pochopitelný (za předpokladu, že jedinec rozumí pojmu parity, který graf využívá).

Druhý graf (sestaven z dat z roku 2012) je sloupcový, a porovnává **počet** patnáctiletých, kteří mají špatné výsledky ve všech oblastech vzdělání (matematice, přírodních vědách i čtení) v různých zemích, a zároveň v rámci každé země ukazuje, jak vysoké je **toto procento** dívek, a jaké chlapců. Pro OECD je totiž důležité, jak žáci ve škole nabudou základní gramotnosti, aby byli schopni pokračovat v dalším vyšším studiu. Myslím si, že tento graf si z rozsáhlého dokumentu vybral autor proto, že jasně ukazuje, že děvčata jsou ve všech zmíněných zemích (Čína, USA, Indonésie, průměr OECD, ...) v menším **množství případů** úplně "ztracená" ve škole (oproti většímu množství chlapců). Článek zmiňuje, že chlapci jsou "zlobivější" a v učivu ztracenější než dívky.

Myslím si, že grafy jsou sice oba zajímavé, a k tématu se vztahují, ale pro ilustraci článku by možná bylo zajímavé vložit i grafy zobrazující srovnání úrovně schopností dívek a chlapců na středních školách, nebo graf kvality výsledků studentů **vysoškolských** univerzit dle genderu. To by ještě jasněji podpořilo argumenty napsané v textu.

Myslím si, že jednoduché podání dat, které v článku bylo, je vhodné pro typ žurnalistiky, který od Respektu / The Economist očekáváme - tedy zajímavé čtení se stravitelně prezentovanými informacemi podloženými výzkumy a studiem tématu. Jeden/dva/tři grafy navíc příjemně ilustrují téma, a zároveň člověka nezahltí. Myslím si, že svému oblíbenému týdeníku vkládáme do rukou určitou důvěru, že nám nebalamutí, a je profesionální. Zdá se mi, že informace využitě z obou zpráv i dalších průzkumů byly vhodně zvolené, a čtenáře nijak nemanipulovaly.

Zdroje:

OECD.(2015). The ABC of Gender Equality in Education.
<http://www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results-gender-eng.pdf>

UNESCO.(2012). World atlas of Gender Equality in Education.
<http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/unesco-world-atlas-gender-education-2012.pdf>

Respekt.(2015). „Vpřed a vzhůru“ [cit. 4.3. 2015] [online] Dostupné z:
<http://respekt.ihned.cz/c1-63642820-vpred-a-vzhuru>

Mám pocit, že jsme si moc neporozuměli. Na vysoké škole nás zajímá, jak je statistika interpretována, jaký nese v kontextu svého výzkumu význam. Vaším úkolem bylo zamyslet se nad tím, zda a nakolik se tento význam mění v prezentaci této statistiky v novinách. Namísto toho jste napsala příběh o tom, jak někdo používá statistiky k ilustraci své teze, a podle všeho se vám to líbí. Ovšem právě tento způsob užití statistiky dal vzniknout vtipu o 3 lžích – malá, velká a statistika. Z opravdu velké hromady statistik se vždy dá vybrat něco, co se mi hodí pro podporu mé myšlenky. Pak to však nemá se statistikou ani s výzkumem nic společného.

Pominu-li výše uvedené, zbývá mi zmínit ještě problémy s terminologií a velké množství pravopisných chyb. Český spellchecker je k máni zdarma a já bych jeho využití rozhodně doporučil.

Práci nepřijímám,

SJ